

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonement za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 13. aprila 1933.

Štev. 43.

Temelji nove gospodarske politike

Mogočna manifestacija naših gospodarskih stanov - Nova situacija zahteva tudi nove smernice - Napake sedanje gospodarske politike - Rešitev v nas samih in v našem delu - Da postane Jugoslavija velika in močna

Ze dolgo ni videla Ljubljana tako mogočne in tako odlične manifestacije, v kakršno se je spremenilo zborovanje, ki se je vršilo v torek zvečer na inicijativo predsednika Zbornice za TOI Ivana Jelačina v veliki dvorani Trgovskega doma. Vsa velika dvorana je bila nabito polna samih najodličnejših zastopnikov našega trgovstva. Bančniki in finančniki, veletrgovci in manjši trgovci, industriji in obrtniki, skratka vsi naši gospodarski sloji so prišli, da manifestirajo za solidarnost med stanov in da obenem z vso odločnostjo povdajo svojo odločno voljo, da se gospodarskim vprašanjem posveti večja pažnja in da se že enkrat upoštevajo zahteve in želje gospodarskih stanov. Mirno moremo reči, da je bil v torek zvečer zbran v Trgovskem domu naš gospodarski svet, ker se niso udeležili zborovanja samo gospodarski ljudje iz Ljubljane, temveč tudi iz drugih

krajev. Mogočna manifestacija je bilo tor-kovo zborovanje, ki je združilo naš gospodarski svet v enotni volji, da se pripori gospodarskim vprašanjem ona veljava, ki jim gre.

Glasi aplavz je zadonel, ko je predsednik Zbornice Ivan Jelačin otvoril zborovanje. Pozdravil je vse navzoče in nato nadaljeval:

Z raznih strani našega gospodarskega sveta je bila izrečena želja, da se priredi sestanek, da se pogovorimo o današnjih gospodarskih težavah. In ker smo že na plenarni seji Zbornice sporočili, da priredimo diskusijski večer, na katerem naj bi se pogovorili o aktualnih vprašanjih, smo sklicali današnji sestanek.

Živimo v težkih časih, ko je treba budno slediti dogodkom, ki se dostikrat razvijajo drugače, kakor pa si želimo. Nujno je zato, da aktivno sodelujemo pri razvoju

dogodkov, ker le tako bomo mogli obvarovati sebe pred neprijetnimi presenečenji. Zato moramo posvetiti vse svoje moči tudi javnim vprašanjem, da moremo svariti in opominjati, da se popravi, kar se še more popraviti.

Kdor je sledil proračunskim razpravam, je bil zlasti pozoren na izčrpnost in temeljitost govora ministra Mohoriča (živio-klici).

Ta govor je vzbudil povsodi največje zanimanje in more služiti naravnost za podlago debate o naši gospodarski politiki. Stvarna in benevolentna je sicer kritika, ki jo vsebuje ta proračunski govor, a pri vsej svoji benevolenci je vendarle njegova kritika porazna za način, kakor se pri nas gospodari. Čeprav je vse še tako težko, je vendar gotovo, da ne smemo odnehati! (Odobranje.)

Zivahno pozdravljen je nato spregovoril minister Mohorič.

Pri tem naravnem postulat pa že naletimo na razne težkoče.

Neugodna tarifarna lega naših krajev

Prva težkoča je v neugodni tarifarni legi naših krajev z ozirom na glavna konzumna središča v državi. Jesenice so od tega središča oddaljene 600 km, in tako je prevoz blaga obtežen dostikrat do 100% njegove vrednosti. Donava plove ob mejah šestih držav in po plovni rekah, po katerih je prevoznina za 1/3 nižja, more tuja konkurenca cenejšo dovažati svoje blago na naše glavne trge, ko mi. Poleg tega more tuja konkurenca nuditi blago cenejšo tudi zato, ker je tehnično bolj dovršena, ker je komercialno bolj organizirana in ker se moramo mi poleg tega boriti s predsodkom, da je naša država vseskozi le agrarna država, ki ne sme delati uvoznih ovir. Ni bilo mogoče premagati mnenja, da bomo čim več izvozili, čim več ugodnosti bomo nudili tujemu uvozu. Pri trgovinskih pogajanjih smo vedno zniževali carine, kljub temu pa je naš izvoz stalno padal. In če danes odpravimo tudi popolnoma vse uvozne carine, ne bomo zaradi tega prodali niti ene glave živine in ne plasirali na tuji trg niti ene kile svojih pridelkov več ko danes.

Več zanimanja za južne kraje.

Prvi očitek, ki bi ga mogel izreči našim gospodarskim krogom je, da se vse premalo zanimamo za južne kraje in da pre malo proučujemo razmere v državi in da ne najdemo pravega odnosa z drugimi pokrajinami. Tako je na primer čisto napačno kritizirati gradnjo železnice v Južni Srbiji, ker odpirajo te železnice našim proizvodom pot v nove kraje, na nove trge. Tako prinašajo tudi nam indirekten dobiček.

Ogromne so naloge, ki jih mora izvršiti sedanja generacija in sicer z lastnimi sredstvi in brez tuje pomoči. Morda je sreča v tem, da je danes tuje posojilo nemogoče, ker bi se le zadolžili tujini in ostali v njeni odvisnosti.

Javna dela moramo izvršiti sami.

Danes je za milijardo javnih del poverjenih tujim družbam, večinoma francoskim in to na podlagi mnogo prevelikih koncesij, ki so nam v škodo. Nastopili smo proti temu a nismo uspeli, pa čeprav je ta način oddaje javnih del za 30 odstotkov dražji, kakor pa bi mogli ta dela sami izvršiti.

Kot minister za trgovino sem moral protestirati, da se odda gradnja pristaniškega keja v Beogradu francoski skupini, ker je bila ta za 30 milijonov dražja od domačega podjetja. Treba reči, da smo dostikrat v resnici nepreračunljivi. Tako smo zahtevali, da se zgradi fabrika za vagonne. Ko se je s stotimilijonsko investicijo zgradila takšna fabrika v Brodu na Savi, pa je izjavilo železniško ministrstvo, da bo gradilo vagonne v svojih delavnicah. V Kraljevu smo zgradili veliko delavnico za ozkotirne železnice, a danes raste tam trava.

Škodljiva animoznost proti industriji.

Okrog leta 1925 je nastal velik preobrat v gospodarski politiki Evrope in tudi mi smo morali okrepiti svojo industrijsko delavnost, če smo hoteli ohraniti svoje gospodarstvo v ravnovesju in obvarovati naše državne finance pred nevarnostjo. Velika borba se je takrat vodila, ker je še vedno

Govor ministra Ivana Mohoriča

Predvsem se vam moram zahvaliti za veliko udeležbo, s katero ste se odzvali našemu povabilu. V tej Vaši veliki udeležbi vidim dokaz, da se nismo varali, ko smo bili prepričani, da hočejo gospodarski krogi aktivno sodelovati pri ureditvi vseh današnjih aktualnih vprašanj.

Kakšen je položaj.

V dobi zadnjih dveh let so nastopili v našem gospodarstvu pojavi, o katerih pred leti ni nihče mislil, da bi mogli zavzeti takšen obseg. So to pojavi, ki prinašajo v gospodarsko življenje neko nestalnost in negotovost, ki moreta imeti dalekosežne posledice. Potrebno je zato, da malo bolj podrobno pregledamo položaj, v katerem se nahajamo in da si odgovorimo na vprašanje, kaj je treba v tej situaciji ukreniti in kaj hočemo doseči.

To, kar se pri nas odigrava zadnja leta, je le slab refleks tega, kar se dogaja v velikem svetu, s katerim smo bili povezani po živahnih stikih in od čegar blagostanja je odvisno tudi naše blagostanje. V kupčijem poslovanju smo navezani drug na drugega in če se hoče izolirati eden, ne ostane to brez posledic za drugega. Če kdo, potem čuti stvaren pomen teh besed slovenski gospodar, ki ob skrajnem kotu svoje države vključen in obdan od treh sosednjih držav in daleč proč od produkcijskih centrov države vodi težko borbo za svoj obstoj.

Osnovna karakteristika današnjega stanja po svetu je

kriza zaupanja,

ki je privedla do tega, da se je zrušil ves mednarodni kreditni sistem, da so se vsi narodi zaprli vase in da se izživljajo le v lastnem krogu, da skušajo postati čim bolj neodvisni od tujine in zadovoljiti vse svoje potrebe samo z lastno produkcijo, z lastnim delom in z lastno kulturo.

Pojavlja se nova miselnost, ki je že imela za povelje Evrope najbolj dalekosežne posledice in ki je privedla do današnjega obsega krize.

Dve leti že divja ta divja psihoza nezaupanja po vsem evropskem kontinentu in težko je reči, če je k temu več pripomogla velika bankarska kriza v Ameriki, ustavitve mamutskega kolosa ameriških industrij ali pa grandiozni načrti sovjetov, ki

kljub želji mnogih niso in nočejo propasti. Niso pa ostale brez posledic niti velike politične revolucije, ki jih je prineslo zadnje desetletje. Nezaupanje se je širilo kot pošastna bolezen, ki je s svojim posledicami razkrajala vse tvorbe in ustanove ter pridobitve desetletij. Mrzlično oboroževanje, nevarnost razpada Društva narodov, žnizem, ki proglašja mirovne pogodbe za krpno brezpomembnega papirja, vse to je posledica tega velikanskega nezaupanja, ki je objelo svet.

Tudi našim mirnim dolinam in belim mestom ni prizaneslo to usodno nezaupanje. Že pred poldrugim letom smo morali ugotoviti, da je tudi pri nas razkrajanje zavzelo že takšen razmah, da je bilo vedno večje število onih, ki niso verjeli niti v denar niti v denarne zavode in da so si v razsodni gospodarji naselili najbolj nesmiselnim govoricam. Bili so celo ljudje, ki so izgubili celo vero v državo in se dali zbegati od najbolj fantastičnih vesti, za katere ni nihče znal niti, kje je njih pravi izvir, niti kakšen je njihov cilj. Ljudje so izgubili vero vase in v vse vrednote, nerazsodnost je dosegla vrhunec. Vsak najmanjši pojav jih je prepričeval v domnevi, da že drvim v neizogibno pogubo, pa naj si je bila to statistika o zmanjšani zaposlitvi delavstva ali statistika o zmanjšani zunanji trgovini ali pa statistika konkurtov in rubežni. Se danes ni strto docela to razpoloženje. Stara generacija ne more razumeti mlade in je prepričana, da je svet vržen iz tečajev, mlada ne razume stare in tako se loteva mnogih malodušje, apatija in resigniranost.

Vsa današnja gospodarska kriza je tem bolj paradoksalna, ker vlada na svetu izobilje vsega, a je svet tako obubožal, da si ne more nabaviti niti najpotrebnejšega.

Usodno leto 1933.

Sedanje leto 1933, sveto leto 1933, more biti usodopolno za bodoči politični, pa tudi gospodarski razvoj narodov in držav. Usoda razorožitvenih pogajanj, uspeh ali neuspeh svetovne gospodarske konference v Londonu bo pokazal, če se bomo približali ali pa še bolj oddaljili od ciljev, ki si jih je postavilo človeštvo. V poročilu strokovnjakov, ki so sestavili dnevni red londonske konference, citate, da grozi sedanje sta-

nje gospodarskih odnošajev narodov, da popolnoma paralizira svetovno trgovino.

Pri nas se je to že zgodilo.

Naša zunanja trgovina je padla od 9 milijard na tri milijarde

in če smo odkritosrčni, moramo priznati, da se padanje še nadaljuje. Če se razmere bistveno ne izpremenijo, bo obseg našega izvoza in uvoza prihodnje leto še manjši ko letos, ko znaša delež posameznega prebivalca v zunanji trgovini le še 200 dinarjev.

Videč splošen polom gospodarstva, smo skušali preprečiti velik padec cen poljskih pridelkov, a od vseh naših naporov ni imel prave koristi niti producent niti konzument in danes je ugotovljeno, da je

padel naš narodni dohodek za polovico na dobrih 30 milijard. Neposredna posledica tega je, da mora vsak posameznik, pa tudi vse javno in zasebno gospodarstvo prilagoditi se novi situaciji in skrajšati svoje izdatke. Ta nova situacija nalaga vsem dolžnost, da si pomagajo le z lastnimi sredstvi. Pri nas pa se le prerado gleda nazaj v rožnate čase prvih poveljnih konjunktur in mnogo premalo je trdne volje, da bi se prilagodili novemu položaju. Zato je treba, da vsi, ki se nahajajo na odgovornih mestih povzdignejo svoj glas, da se takoj in brez odlašanja izvrši, kar se izvršiti mora, da bomo kos novi situaciji. To zahteva interes celote in vse naše bodočnosti.

Posebna naloga Slovencev.

Slovenci smo narod, ki rad kritizira, ki je sam s seboj vedno nezadovoljen, ki je sicer delaven in skromen ter v življenjski borbi vztrajen, pred velikimi dogodki pa dostikrat malodušen in polovičarski. Mirotne meje so bile potegnjene tako, da je naša gospodarska aktivnost odvisna v največji meri od naše obrtne in industrijske delavnosti. Ta nam daje možnost preživljanja, ta nam ustvarja pogoje, da moremo ohraniti svoj standard. Vse veliko ozemlje do albanske, grške, bolgarske in rumunske meje je odprto tržišče za naše proizvode in zato mora iti naše stremelje na tem, da čim bolj povečamo svojo delavnost, da čim večji del potreb domačega trga pokrijemo z lastnim delom.

prevladovalo mnenje, da smo agrarna država, ki ji industrija ni potrebna. Takrat so izšli v »Politiki« cele serije člankov, ki so bili vsi napisani v veliki animoznosti proti naši industriji. Ne rečem, da bi bile vse industrije brez krivde, ali generalizirati se ne sme. Vprašam vas, kaj bi bilo iz naše Gorenjske, če ne bi imela svoje industrije. Očitno se je, da se je na Gorenjskem naselila industrija, ki ima same stare stroje. Toda, ali ni bolje da zasluži 2000 naših ljudi po 20 dinarjev na dan, ko da vsega tega zasluži ka ni?

Mi vidimo, kakšne posledice je imelo zmanjšanje produkcije v premogokopnih revirjih na polovico produkcije iz najboljših konjunkturalnih let za blagostanje celih okolicev, da ne govorim o socialni miseri, ki je nastala neposredno v revirjih samih. Pri tej priliki treba omeniti še velik napredek industrije v državi, da mi že davno nimamo več industrijskega monopola. Okoli Paračina, Beograda in drugih krajev je nastalo nad 400 novih industrij in mi moramo napeti vse sile, da obdržimo svojo pozicijo. Kljub splošno večji industrijalizaciji države pa le nismo dosegli zaščitnih odredb za našo industrijo.

Polom cen na svetovnih tržiščih

je izoral globoke brazde tudi v naše gospodarstvo. Naenkrat so bile v Beogradu inozemske ponudbe industrijskih izdelkov po nižjih cenah, kakor smo mogli mi nabaviti material. Vsled povišanih cen se je sklepalo, da se naša industrija bogati na škodo javnosti v najtežjih časih in na neupravičen način. Zaman smo reklamirali zaščitne ukrepe, ki so jih vse druge inozemske države že davno izdale. Naša prizadevanja do danes niso imela uspeha. Jaz sam sem bil pripravil zakon za regulacijo zunanje trgovine, ki na žalost še danes ni uveljavljen. Vendar se mi je posrečilo vsaj z drugimi ukrepi popraviti situacijo v prilog domačega dela.

V našem poljedelstvu smo najprvo doživeli katastrofo pri hmelju, ko je padel od 100 Din na 7 Din v par letih. Še leta 1907 smo dobili za hmelj 100 milijonov, ne celih 15 let kasneje pa nismo mogli kriti niti produkcijskih stroškov. Naše hmeljarstvo je tipičen primer in dokaz pomanjkanja samozavešni in volje do discipline, do organizacije. Še danes je vsa ta trgovina v rokah inozemskega posredništva, ki je tudi lanske leto pobralo za svoje posredovanje dvakrat večji dobiček, kakor je bila nagrada, ki jo je prejel producent za svoje naporno delo.

Sledil je polom cen opija od tisoč na 260 dinarjev, ki je težko prizadel Vardarsko banovino, prišel je padec cen pšenice na 80 par, dočim so produkcijski stroški znašali 160 par in država je smatrala, da mora priti te važni produkcijski panogi v pomoč. Uvedla je monopol izvoza in uvoza ter z obdačenjem notranjega konzuma poskušala vzdržati cene na višjem nivoju, da nekada bogata Vojvodina čisto ne opeša.

V istem času je že nastala kriza v živinorejstvu in vinogradništvu, v lesni trgovini, katerih posledice danes vidimo in jih še nismo premagali. Nastopil je čas, ko so podjetniki stali pred alternativno, ali se sploh še spleča kopati svinčeno rudo in pridobivati svinco, ko so se pričeli ustavljati rudniki železne rude in tudi državne železarne, pa čeprav so uživale vse ugodnosti in olajšave. Obubošan kmet se je potegnil nazaj v svoje zatišje in moral zadovoljiti z boro prehrano, ki mu jo nudi posest in druge možnosti zaposlitve. Prenehal se je pojavljati v trgovinah, nekje še yzel blago na kredit in tu začenja sastoj v trgovskem in poslovnem prometu, ki ste ga vsi sami na lastni koži preživeli in ki ga mnogo bolje poznate. Problem kmeta je postal pereč. Razne teze so se pojavile: Predlagala se je valorizacija cen kmetijskih pridelkov. Drugi so predlagali znižanje obrestne mere. V teku skupščinskih debat se je tudi dokazalo, da je postal naš kmet v južnih krajih žrtev parazitov, da je moral plačevati 40 in več odstotkov obresti. Fatalne stvari so se konstatirale in v zvezi s tem se je predlagalo kar diktiranje nove obrestne mere. Toda obrestne mere ni mogoče diktirati, ker ni mogoče nikogar prisiliti, da bi za to obrestno mero tudi posojal. Treba je kredit organizirati s kreditnimi zadrugami in posojilnicami.

Tretja skupina je zahtevala konverzijo kmetijskih dolgov. Natiskalo naj bi se za dve milijardi novih bankovcev in še se delajo v tej smeri veliki napor, pa čeprav vemo, da niti visokovredni tuji papirji ne morejo ohraniti svojega tečaja,

čeprav vemo, da ne pomagajo Blairovemu posojilu niti tri strani dolge zlate klavzule. Zato ta rešitev ni ne za kmeta, ne za nikogar drugega.

Sedaj je nastopil čas, da se morajo

vsi javni izdatki in javno gospodarstvo prilagoditi dani situaciji.

To bi se bilo moralo pričeti še začetkom leta 1930. Namesto tega pa vidimo, da v teh letih proračuni še rastejo, da se pri nas v dobi, ko je že izbruhnil črni petek na newyorški borzi, po najetem stabilizacijskem posojilu na široko odpirajo vrata za izvoz valut v inozemstvo in za nakup Blaira. Kmalu po zlomu nemških bank in avstrijskega kreditnega zavoda prične

naval vlagatelj

na naše denarne zavode. Posledice smo doživeli vsi. Po dolgem odlašanju prihajajo zaščitni ukrepi, ki situacije niso rešili in tako stojimo še danes pred nerešenim vprašanjem in vendar vemo vsi, da je to osrednje vprašanje našega gospodarstva, ki ga je treba rešiti.

Med problemi javnega gospodarstva je najvažnejša

prilagoditev državnega proračuna naši ekonomski situaciji.

Temu vprašanju smo posvetili prvenstveno pažnjo, ker so z njim v zvezi več ali manj vsi drugi problemi.

Primerjajoč številke zaključnih računov za prejšnja leta in stanja tekočih dohodkov in izdatkov v državnem gospodarstvu, sem prišel do zaključka, da se številke proračuna in trditve ekspozice finančnega ministra ne krijejo in ne ujemajo. Bila je zato moja dolžnost, da izvršim kratko analizo predloženih števil, ugotovim dejansko stanje položaja, v katerem se nahajamo in tudi naznačim linijo, na kateri bi se morali v bodočem gospodarskem letu kretati. Ni državnih proračun le zadeva g. finančnega ministra, temveč zadeva nas vseh, ki plačujemo davke. Vsi smo enako zainteresirani, da se stori vse, kar se v današnjih prilikah more storiti, da čimbolje pogodimo pravilno mero dopustnih izdatkov in čim pravičnejše porazdelimo pezo bremen, ki jih ti izdatki nalagajo prebivalstvu.

V letu 1926 je pri narodnem dohodku 5500 Din na glavo prebivalca odpadlo po proračunu na prebivalca 1000 Din drž. izdatkov ali 20%. Leta 1932 pa je znašal narodni dohodek le še 2000—2500 Din, delež prebivalca v državnih izdatkih pa se je po proračunu znižal le na 800 Din in se je torej odstotno povečal na 33 odstotkov.

Državni proračun splošne uprave znaša 7 milijard. V 11 mesecih letošnjega proračunskega leta pa smo zbrali 5527 milijonov in še gre dobro, bomo do konca leta zbrali največ 6 milijard. A vsi vemo, da se davčni dohodki prihodnje leto ne morejo zboljšati. Kljub temu pa so v proračunu nekateri davki preliminirani celo višje, kakor pa so bili letos doseženi. Skušalo se bo doseči to tudi s poostreno prakso in z ukrepi, ki kažejo popolno nepoznanje razmer. Tako je bilo samo enemu industrijskemu podjetju naloženo pred kratkim, da plača kar 4 milijone. Vsak od vas ve, kaj pomeni takšna zahteva.

Poglavje o pokojninah.

V nedeljski številki nekega dnevnika je bilo prav nesrečno omenjeno tudi poglavje pokojnin. V novem proračunu je preliminiranih za pokojnine nad 1 milijardo, v preteklem letu pa se je potrošilo za pokojnine za 122% od preliminirane vsote. Opozoril bi vas na knjigo, ki je izšla v Beogradu in v kateri se pravi, da so si priborili pokojnine ljudje, ki so bili le en mesec, tudi le en teden v državni službi. Za te ljudi zahtevamo, da se izvede redukcija njih pokojnin, ker država ni varovalnica.

Davek na poslovni promet, ki bi moral dati 600 milijonov, je proračunan le na 327 milijonov. Ne morem zamolčati, kar sem slišal sam na neki konferenci, ko so iz Vardarske banovine začudeno spraševali, kakšen davek je to, ker ga tam nihče ne pozna, ker ga nihče ne plačuje.

Najvažnejše in najbolj žalostno pa je

poglavje državnih podjetij.

Po proračunu bi morala dati državna podjetja 750 milijonov prebitka. V računskem zaključku za prvih 11 mesecev pa čitamo, da so dala mesto prebitka 660.000 deficita. Iz tega vidimo, da se državna podjetja še niso znašla v novi situaciji. Tako n. pr. je železniški minister pripovedoval v skupščini celo uro, kako kon-

kurenco delajo avtobusi železnici, na koncu pa je povedal, da namerava zvišati železniško tarifo. Že tako niso mogle vzdržati železnice konkurence, sedaj pa se naj njih tarifa še zviša.

Sistem pri državnih podjetjih je resen, vendar ne tako kritičen, da bi ga ne bilo mogoče popraviti. Toda treba je sistem spremeniti in ga prilagoditi novi situaciji. Ne gre, da mora že vsako nastavitev kreničarja izvršiti minister, tudi ni treba, da je na vsakem aktu po 20 podpisov in pečatov, ker se je poštenih ljudi v državi.

Enako kot državni, nas zanimajo tudi

banovinski in občinski proračuni.

Tudi tu moram ugotoviti dve karakteristični stvari, in sicer:

Prva je, da smo kljub 20% nemu znižanju proračuna morali uvesti tri nove davščine, povečati nekatere že obstoječe, da smo nameravali še nadaljnje, ki pa niso bile odobrene in drugič, da banovinska podjetja imajo deficit 10 milijonov dinarjev, ki se krije z dohodki iz davščin. Najsi bodo banovinska podjetja še tako občeekoristna, osnovna zahteva je, da morajo kriti svoje izdatke z dohodki in je v to svrhu potrebno, da se ali izdatki zmanjšajo ali pa dohodki povečajo, odnosno oboje, dokler se ne doseže ravnotežje.

Naši avtonomni proračuni se tudi razvijajo na način, ki kaže veliko neskladnost s splošnim stanjem gospodarstva. Mi vidimo, da so v letu dobre konjunktуре 1928 znašale vse avtonomne doklade v Dravski banovini 35 milijonov dinarjev in so do leta 1930 porasle na 1103 milijonov dinarjev, namesto, da bi bile ostale na isti višini. Obremenitev na glavo prebivalca po avtonomnih dokladah znaša pri nas 1465 Din, dočim povprečno v državi samo 896.

Včeraj sem čital v časopisih kakor neke vrste samohvalo, da ljubljanski proračun ne predvideva nobenih novih davščin, kar kaže, da se smatra, da je s tem storjen že maksimum, ki se da doseči. Iz teh kratkih izvajanj vidite, da stojimo tu pred vprašanjem in pred nalogami, ki so dalekosežne, ki jih je treba rešiti nujno, ki se

predsednik Jelačin,

ki je med drugim izvajal:

Dovolite, da dodam še nekaj svojih misli. Na zadnji plenarni seji Zbornice sem odločno odklonil insinuacijo, da bi bili v naših vrstah kakršnikoli defetisti. Res je, da nismo vselej z vsem zadovoljni in da dostikrat tudi povemo, s čim smo nezadovoljni. Toda s tem vršimo samo svojo dolžnost, ker bi bili sokrivi na napakah, če bi molčali in ne povedali, kar je napačno. Vedno pa je naša kritika benevolentna in vedno hočemo z njo samo pomagati. Zato pa imamo tudi pravico, da s povzdignjenim glasom zakličemo odločujočim krogom: Poslušajte nas, ki hočemo dobro tej državi in vsemu narodu!

V naši jugoslovanski krizi so se delate mnogokrat tako lahkomišeln napake, da se moramo kar čuditi, če nismo v še večjem močvirju. Napačno je bila izvršena stabilizacija, zgrešena je bila devizna politika, ki je le poostрила krizo izvoza. Klingerji so nato ustvarili še nove težave. Pri vsem tem pa je postajala kriza vedno hujša, dohodki so padali, zaslužek pa se je nižal. Navzlic temu vedno slabšemu gospodarskemu položaju pa so se davki večali, da je postal položaj za gospodarske kroge vedno težji in že katastrofalen. Celó v bogati ljubljanski okolici smo prišli do tega, da se rubežni množe v strahoviti meri in da bomo lepega dne imeli žalostno priliko, ko bomo videli, kako se razkladajo pred finančno direkcijsko zarubljeno predmeti. Razmere postajajo že tako težke, kakoršne so bile pred 14 leti, ko smo pred Mestnim domom protestirali proti preostri praksi. Sličen protest bo potreben tudi sedaj, že zato, da vzbudimo vest.

Nobenega eksperimentiranja več!

Vemo, kako so se v zadnjem času sprejeli nekateri zakoni le iz demagoških ozirov. Tako je bila ukinitve stare trošarine čisto napačna in mi moramo zahtevati, da se ta napaka popravi. Izdali so se tudi razni drugi ukrepi v omiljenje gospodarske krize, ki pa dejansko niso bili nič drugega ko nepotrebno eksperimentiranje. Zadosti tega eksperimentiranja! Neki prijatelj in dober poznavalec našega gospodarstva v Beogradu mi je dejal, da bi bilo najbolje, če bi se prepustilo

pa same po sebi brez naše borbe in prizadevanj ne bodo rešile.

Več aktivnosti!

Naši gospodarski krogi so se doslej zadovoljili vedno z lamentacijami ob priliki svojih občnih zborov in penijodčnih sestankov, imeli so polna usta kritike in srce polno nezadovoljstva v medsebojnih razgovorih, vendar so se le težko odločili, da prevzamejo funkcije v javnih zastopstvih in s tem vso odgovornost nase in vendar je to potrebno bolj kot kdaj poprej.

V naši državi smo pred velikimi gospodarskimi nalogami, ki jih nam nalaga skrb za narodno zdravstvo in prosveto, ki jih nam nalaga potreba gospodarskega napredka. Kamor pogledamo, povsod je treba graditi, organizirati in vsak, kdor to državo ljubi, čuti dolžnost in potrebo, da pri tem delu aktivno sodeluje in pomaga. Mi preživljamo veliko dobo in šele zgovorina jo bo lahko v polni meri ocenila, ocenila tudi nas, kako smo bili dorasli nalogam, ki jih sedanost stavlja pred nas. Mi ne želimo, da bi bila ta ocena za nas neugodna. Drugi narodi so se znašli, iztreznili, formirali in so danes na zmagnanem pohodu. Ali hočemo mi zaostati? Ne! Biti izigrani? Ne! Ne! Problemi, pred katerimi stojimo danes, se ne dajo rešiti niti z navdušenjem, še manj pa z ogorčenjem, nerganjem in zabavljanjem. Oni se ne morejo rešiti z demagoškimi šlagerji niti z bombastičnimi parolami. To so problemi, za katerih rešitev je treba hladne krvi, treznega prevdarka, strogega računa, mnogo strokovnega znanja in življenjske prakse, pa tudi odločnosti, da človek sprejme tudi neprijetne posledice na sebe. Potrebno je mnogo iskrenega patriotizma, potrebno mnogoletnega vztrajnega dela in samozatajevanja ter domoljubja, ki ne išče samo koristi in ugodnosti, marveč, ki je pripravljen tudi na žrtve, če so potrebne.

Vsi smo poklicani, da na tem velikem delu sodelujemo in vsak je dolžan, da se temu pozivu odzove, da po svojih najboljših močeh pripomore, da bomo izvršili te naloge v splošno korist in v lastno dobro.

Ko se je polagoma poleglo navdušeno odobravanje, ki je sledilo govoru ministra Mohoriča, je povzel besedo

gospodarstvu, da si to samo najde izhod iz krize. Morda bi bilo to res najboljše. Saj smo zdravi in mladi in bomo že kako prenesli sedanje težave.

Saj smo tudi videli, kako so razne zaščitne odredbe imele čisto nasproten učinek. Zaščita kmeta je škodovala trgovini in ni koristila v pravi meri kmetu. Ko se je pozneje ta zakon revidiral, se je zgodilo to tako polovičarsko, da je bilo potem stanje še slabše. Insovence trgovcev so se množile in človeku je že kar mučno, da moramo vedno govoriti o tem. Ko človek odpira zjutraj pošto, vedno je vmes pismo, ki sporoča o novi poravnavi ali konkurzu, o novi izgubi.

Druga takšna napaka je bil žitni monopol, ki je škodoval vsem, pomagal pa le nekaterim. Nočem govoriti o teh ljudeh, le to moramo konstatirati, da je bil s tem monopolom tepen kmet in konzument in na zadnje še državna blagajna.

To so fakta, ki govore sama dovolj jasno. Tu ni treba nobenih komentarjev, ker suhe številke zadostujejo. Če pa ta dejstva omenjamo — in kakor sem uvodoma dejal — če jih omenjamo z dobrohotno kritiko, potem je treba, da najdejo tudi enako dobrohoten odmev.

Vseeno moramo ostati optimisti

Pred vojno smo se mogli uveljaviti le lokalno. Koliko težkih bojev smo morali prestati, da smo si priborili tudi le najenostavnejše nacionalne pravice. Boj za celjsko gimnazijo, boj za napise, boj za tudi čisto majhne stvari nas je popolnoma obvladal. Danes smo v nacionalnem pogledu dosegli vse, kar smo si mogli želeli. In v nacionalnem oziru se nam ni nič bati. Ni pa še vse doseženo na gospodarskem polju, kjer so naše naloge vedno večje, pa tudi vedno težje. Kljub temu pa so dostikrat reševali te naloge ljudje, ki niso za to sposobni in ki so bili krivi, da je danes marsikaj drugače, kakor pa bi moglo in moralo biti. Narasle so vsled tega težkoče, a prav zaradi tega ne smemo kloniti tudi z duhom, temveč delati in biti vztrajni. Ne nergati, ampak samo delati moramo!

Grešilo se je mnogo in še se greši. Gle dati pa moramo na to, da se bo vedno manj grešilo. Naša navada je, da hočemo, da se

vse hitro dovrši, Srbom se pa nikoli ne mudi. In dostikrat imajo oni prav, da se ne prenačijo. Srbi imajo pač velike izkušnje, oni so vodili nacionalni boj, kakor ga mi nismo. Zato so v nacionalnem boju bolj izkušeni. Mi pa dostikrat teh njihovih dobrih strani nismo videli in se raje navzeli tega, kar je bilo slabo, ker je pač tako, da se človek težje navzame dobrih ko slabih stvari.

Povsod drugod še slabše

Ni pri nas vse dobro, toda drugod je še slabše. Zlasti pa, če pogledamo, kako se godi z našimi ljudmi izven mej Jugoslavije. Kako se postopa z našim človekom tam preko, vemo vsi. Vzeli so našemu kmetu posestva in njive in še do danes ni prejel niti lire plačila. In v Avstriji ni nič boljše in naš jezik se preganja s takšno brezobzirnostjo, da bodo smeli biti samo hlapci in kravje dekle našega rodu!

Ko vidimo, kako slabo se postopa z našimi ljudmi izven Jugoslavije, pa vidimo, kako se delajo po svetu komploti, da bi se znova udarilo po našem narodu. Mirno se delijo kolonije, ki niso njih last, mirno se razpravljajo o usodi drugih narodov in zlasti našega.

V takšnem položaju moramo izjaviti z vso slovesnostjo:

Naše mesto je samo tu v Jugoslaviji. Tercium non datur! Jugoslavija pa mora biti velika in močna!

A baš zato, ker to hočemo, tudi ne moremo trpeti, da se delajo napake. A v centrali so se delale težke napake. Pred kratkim so poročali listi, kako so se kar na debelo falzificirali dokumenti, da je vsakdo lahko dobil pokojnino. Ni čuda, če so potem te tako narasle. Če te in slične napake grajamo, potem delamo to samo iz razloga, ker hočemo, da se možnost, da se more naša narodna sila v polni meri razviti, da se more izživljati vsaka pokrajina, da pridemo do vsesplošnega napredka vsega naroda. Povsodi je treba upoštevati potrebe prebivalstva in dati prebivalstvu tudi satisfakcijo za vse grehe, ki so bili storjeni nad njim.

Kaj bi se moglo storiti za našo Dalmacijo, ki je tako obdarjena z lepoto, ko nobena druga dežela. Kaj se je storilo z bosanskimi gozdovi, od katerih bi moglo imeti vse bosansko prebivalstvo in vsa država ogromne dobičke! Kaj so znosili slavonskih hrastov v Berlin! Ni čuda, če je po vsem tem nastalo v vseh teh pokrajinah tako težko stanje!

Slovenci morajo biti vedno zastopani v vladi.

Dostikrat se sliši na naš račun. Pa vi Slovenci znate, če ni v vladi Kramer, je v vladi Korošec, če ni ta, je minister Pucelj, ali vedno ste zastopani. Na ta očitak morem reči samo to: In treba je, da je tako. Mi imamo pravico, da smo vedno zastopani v vladi in te pravice si ne damo vzeti. Tem manj, ker vršimo vse svoje dolžnosti, ker je naša bilanca v plačevanju davkov visoko aktivna.

To se vidi tudi pri davčnih zaostankih. Ze nad 2700 milijonov je teh, a na Slovenijo jih odpade samo za 40 milijonov. A kljub temu je pri nas tako ostra davčna praksa, da se v ljubljanski okolici rubeži množe naravnost prestrašujoče. Ne moremo molčati z ozirom na to poostreno prakso in zato moramo povzdigniti svoj glas. Tudi zaradi te poostrene prakse moramo zahtevati, da so Slovenci zastopani v vladi, od katere ne zahtevamo nič drugega, ko da ta gleda na to, da se vlada pošteno in potem bomo imeli radi vsako vlado, pa naj bo na vladi ta ali oni.

Nam Slovencem je treba več samozvesti, ker samo s samozavestjo se v Beogradu nekaj doseže.

Nato se je predsednik Jelačin dotaknil zunanje-političnih dogodkov. Vse kaže, da se je zopet pojavilo staro sovraštvo do Slovanov. Veliki napredek Slovanov na vseh

poljih ne daje njih sovražnikom miru. In sedaj, ko je mrtev pacifist Stresemann, ko je mrtev veliki pacifist Briand, upajo ti, da je mrtev tudi pacifizem in da je prišel čas, ko bodo mogli uživati v svojem sovraštvu.

Pri takšnem zunanjem položaju je tem bolj nujno, da smo vztrajni in složni in da delamo. Naj bodo tudi časi težki, ali tudi te težkoče bomo zmagali, če se bomo ravnali ko tisti stari židovski trgovec, s katerim sem govoril pred kratkim in ki mi je dejal. Bil sem goraj, bil sem zdolaj, imel sre-

čo in neuspeh, izgubil in zaslužil, toda nikdar nisem popustil in — šlo je.

Zato vztrajajmo vsak na svojem mestu in šlo bo. (Viharno odobravanje.)

Nato je govoril predsednik društva tiskarinarjev g. Hrovatin:

Zahvalil se je prirediteljem za današnje zborovanje. Nato se je dotaknil vprašanja državnih podjetij, ki niso samo pasivna, temveč tudi vedno večja konkurenca zasebnim podjetjem. Tako imajo zasebna podjetja dvakratno škodo. Poleg tega pa je

vedno več državnih podjetij, ki so čisto nepotrebna. Tako je bilo v bivši Avstriji samo 3 drž. tiskarn, danes pa jih je v Jugoslaviji že 60. Nujno je, da se imenuje posebna komisija strokovnjakov, ki naj preišče vsa državna podjetja in pasivna likvidira.

Kot zadnji je govoril inž. Kobi, ki je govoril o lesni krizi in pozival vse k solidarnosti.

Nato je predsednik Jelačin zaključil zborovanje, ki je bilo ena najlepših manifestacij, kar jih je v zadnjem času videla Ljubljana.

Težko stanje mariborskega trgovstva

Občni zbor Združenja trgovcev za mesto Maribor.*

V soboto, dne 1. aprila se je vršil v dvorani hotela »Orel« redni letni občni zbor Združenja trgovcev v Mariboru, ki je bilo vedno eno naših najbolj agilnih in zaslužnih združenj. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan. Med drugim sta se ga udeležila tudi mag. svetnik Rodošek in obrtni nadzornik Založnik. Otvoril in vodil je občni zbor zaslužni predsednik Združenja Vilko Weixl.

Poročilo predsednika Vilka Weixla

Naša trgovina preživlja le od leta do leta težje čase. Pomanjkanje denarja, razvrednotenje kmetijskih pridelkov, vse to je povzročilo obubožanje kmetijskega prebivalstva in posredno s tem tudi meščanstva. Kupna moč vsega prebivalstva je vsled tega padla v občutni meri. Ni pa to bila edina nesreča, ki je zadela trgovstvo. Kmečki moratorij je uničil kreditne razmere in zadal trgovstvu posebno težak udarec. Nekočljiva gospodarska kriza je tudi znatno znižala državne dohodke. Da ta izpadek nadomesti, je vlada zvišala davke, pri čemer pa ni upoštevala zahtev

Adria prašek je boljši

in želj gospodarskih stanov. Vsled zviševanja davčnega bremena se stalno manjša plačilna sposobnost našega trgovstva. Novi državni proračun za leto 1933/34 pa tega ne upošteva in nalaga trgovini še nova bremena. Velika krivica se godi trgovstvu tudi vsled tega, ker davčna uprava ne upošteva zmanjšanja dohodkov in odmerja pridobitno še vedno na podlagi prejšnjih let, ko je bil zaslužek lažji in večji. Sploh je treba nastopiti proti prerogoznemu postopanju davčne uprave. Izpadek v državnih dohodkih so zakrivali tudi napačno novelirani trošarinski predpisi. Nujno potrebno je, da se glede trošarine zavede zopet stara praksa. Težko je trgovstvo prizadeto tudi zaradi sedaj veljavnih predpisov glede državnih dobav. Napačno je, da finančna uprava pri izterjavanju davkov ne upošteva protiterjatev trgovcev.

Z občinsko davčno politiko ni trgovstvo zadovoljno. Čisto se pozablja, da trgovstvo ni nastopilo proti uvoznini samo z ozirom na potrebe občine. Ne more pa dopustiti nobenih pretiravanj in čas je, da se to že upošteva.

Tudi banovinska finančna politika ni zadovoljiva. Posebno mora biti trgovstvo proti nameravanemu »bednostnemu fondu«, ki naj bi zmanjšal brezposelnost in omogočil večja sredstva za podpiranje revežev. Kakor pa je ta fond zamišljen, bo v resnici pomenil zlasti za pridobitne sloje tako veliko novo obremenitev, da bodo ti prisiljeni odpustiti znatno število svojih nameščenec, vsled česar bo brezposelnost samo še narasla, ne pa se zmanjšala. 10% doklada, ki jo plačuje trgovstvo na bolni-

* Ne po naši krivdi se je poročilo o uspešnem obnem zboru Združenja trgovcev za Maribor zakasnilo, da ga moremo objaviti še danes.

ško zavarovanje, je zadosti veliko breme in donaja tako velik dohodek, da bi se z dobro uporabo tega denarja moglo prav zadovoljivo rešiti vprašanje brezposelnosti.

O težavnem položaju mariborske trgovine priča dovolj jasno število konkurzov, ki jih je bilo v preteklem letu pri mariborskem sodišču 30 in poravnjav, ki jih je bilo blizu 100.

Krošnjarstvo in prodajanje blaga po tujih potnikih ogroža še nadalje obstoj mariborske trgovine kljub vsem stroгим tožadnim odredbam. Zlasti naše uradništvo v tem pogledu silno mnogo greši, ker se večinoma oblači z manjvrednim blagom, ki ga prodajajo ti potniki.

Važno vprašanje mariborskega trgovstva pomeni tudi nabavljajna zadruga državnih nameščenec. Radi pritožb, ki sem jih iznesel na trgovskem zborovanju dne 14. avgusta 1932 proti zadrugi, je bila vložena tožba proti meni, ki je sedaj v teku. V dokazilnem postopanju je nabranega obilo obtežilnega materiala, ki jasno kaže, da zadruga v svoji trgovini, gostilni in pekarni ne posluje po štatutih. Glede konkurnega zadrugašstva zahtevajo trgovci samo enake konkurne pogoje, to je obdavčenje v istem razmerju, kakor zasebne trgovine, poteni se konkurenca ne bodo ustrašili.

V socialnem zavarovanju zahtevajo mariborski trgovci decentralizacijo Osrednjega urada ter ustanovitev samostojnih zavarovanj po banovinah.

Proti kreditni politiki Narodne banke imajo mariborski trgovci znatne pomisleke. Poročilo predsednika je bilo sprejeto z odobravanjem. Sledilo je zanimivo

tajniško poročilo,

ki podaja dokaz marljivega in živahnega delovanja vodstva Združenja v minulemu letu. Po predpisih novega obrtnega zakona je bila izvedena v minulemu letu izprememba administrativnega vodstva. Knjigovodstvo se je preosnovalo že prejšnje leto, lani so se zamenjali vsi obrtni listi ter se je sestavila nova članska kartoteka. Ob tej priliki se je izvršila tudi temeljita revizija vseh trgovskih in trgovsko-pomožnih obratov in sicer je to izvršil od uprave v to pooblaščen g. Mirko Feldin, ki je napravil kontrolo od hiše do hiše in od obrata do obrata. Pri tem se je prišlo na sled marsikateri nepravilnosti. Šele ko bo poročilo preglednika točno primerjano z ostalimi ugotovitvami, bomo dobili točen pregled mariborske trgovine.

Uprava je imela od lanskega rednega občnega zbora 18 sej. Poleg tega je bilo

Adria prašek je boljši

še zborovanje branjecev, 14. avgusta vseslovenski trgovski shod, 27. avgusta izredni občni zbor, na katerem se je sklenilo popraviti Simon Novakovo hišo v Slovenski ulici ter se je sprejel predlog, da se ustanovi v Mariboru ekspozitura Zbornice za TOI kot minimalna zahteva mariborskih gospodarskih krogov. Žal ta predlog še dosedaj ni prišel na dnevni red pri

Zbornici. Poleg tega je bilo še predavanje dr. Likarja o ugotavljanju davčne osnove za pridobitno in prometni davek in še nešteto drugih sej in sestankov posameznih strokovnih sekcij Združenja.

Združenje je nastopilo proti mestnim podjetjem radi prodaje bencina, evellie, vencev itd. po prenizkih cenah. Nevoljo povzročajo razne razprodaje radi opustitve

Adria prašek je boljši

trgovin, ki jih pa Združenje ne more preprečiti. Konzumno združništvo v Mariboru odvzema trgovini letno nad 25 milijonov prometa, trgovin pa je nad 100 več, kakor pred vojno.

Trgovcev posameznikov je štele Združenje 571, družabnih tvrdk 25, družb in zadrug 37, skupno 633. Nameščenec je bilo 457, vajencev in praktikantov 117, skupno torej članov in pripadnikov 1207. Protokoliranih tvrdk je 188, ostale so ne-protokolirane. Obrtnih listov se je lani podelilo 97, odložilo pa jih je 94 članov. Obnovljenih je bilo lani 675 obrtnih listov. Nameščenec je bilo na novo prijavljenih 124, odjavljenih 127, vajencev prijavljenih 49, odjavljenih 14, oproščenih 25. Poslov-

Dr. med.
Pavel Pehani
špecialist za ženske bolezni in porodništvo
ordinira od 12. t. m. dalje od pol 2.—3. ure popoldne
RESLJEVA C. 9 (nasproti učiteljski)
Telefon 2473

nih knjižic je bilo izdanih pomočnikom 196. Trgovsko nadaljevalno šolo je obiskovalo 109 vajencev in vajenk, letos pa se jih je vpisalo začetkom šolskega leta 103.

Blagajniško poročilo

je podal g. tajnik Zidanšek. Posamezni skladi izkazujejo postavke: Gremijalni sklad: dohodki Din 117.049-95, izdatki Din 114.937-74, saldo 2112-21. Inkorporacijski sklad: dohodki Din 46.874-77, izdatki Din 7180—, stanje Din 39.694-77. Podporni sklad: dohodki Din 27.507-36, izdatki dinarjev 14.268—, stanje Din 13.239-36. Vajeniški sklad: dohodki Din 5238-19, izdatki Din 248—, stanje 4992-19. Podporni sklad branjecev: dohodki Din 7527-25, izdatki Din 950—, stanje Din 6577-25. Sklad za trgovski dom: dohodki Din 6732-11. Hišni sklad: dohodki Din 321.933-53, izdatki Din 123.784-61. Sklad Din 193.148-91. Novakova ustanova: dohodki Din 57.502-48, izdatki Din 57.307-31, stanje Din 195.17. — Bilanca per 31. december 1932 izkazuje Din 686.004-12 dohodkov in prav toliko izdatkov.

Na predlog nadzornega odbora je bila izrečena upravi Združenja razrešnica. Vršilo se je nato sklepanje o proračunu za leto 1933. Izdatki predvidevajo Din 89.730.—, dohodki Din 90.200. Članarina se je določila na višini, ko lani in sicer za vsakega

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

člana Din 70—, za vsakega družabnika, nameščenca ali vajenca še po Din 20—, vendar ne sme skupno presežati dinarjev 250—. Branjevc, ki imajo lokale, plačajo Din 30—, oni s stojnicami pa dinarjev 20—. Eventualni primanjkljaj se bo kril iz obstoječega inkorporacijskega fonda. Na vrsto je prišlo zatem sklepanje o naslednjih predlogih uprave:

Preureditev pouka na trgovsko nadaljevalni šoli

Vsako leto meseca decembra se slišijo s strani trgovstva pritožbe, da morajo trgovski vajenci v tem za trgovino najjačjem mesecu obiskovati trgovsko nadaljevalno šolo. Na drugi strani pa se zopet pritožuje šolsko vodstvo o slabem obisku šole v mesecu decembru, ker jih učni gospodarji pred prazniki ne morejo pogrešati, radi česar zelo trpi pouk, ker manjka včasih do polovice učencev. Da se pride tem nedostatkem, ki škodujejo tako trgovini, kakor tudi šolskemu pouku, v okoliš, je uprava Združenja sklenila predlagati skupščini trgovcev sklep, s katerim se šolskemu odboru naroča, da se pouk na trgovski nadaljevalni šoli v Mariboru vrši od 15. septembra do 15. decembra in od 15. januarja do konca junija vsakega leta. Predlog je bil soglasno sprejet.

Podpiranje brezposelnih nameščenecv

Da bi se poenostavilo vprašanje podpiranja brezposelnih trgovskih nastavlencev ter bi se trgovci izognili nadlegovanju po brezposelnih, je bilo na obnem zboru leta 1925 sklenjeno, naj deli podpore samo gremij, in votira občni zbor vsako leto v to svrhu primerno vsoto, kar se je doslej redno vršilo. Ker pa se število brezposelnih množi od leta do leta in vsakoletne dotacije obnega zbora več ne zadostujejo, je občni zbor lani sklenil ustanovitev posebnega podpornega fonda za podpiranje brezposelnih nameščenecv, v katerega bi prispevali polovico šefi, polovico pa aktivni nameščenci. Ta predlog je pomočniški zbor kategorično zavrnil češ, da so pomočniki tako slabo plačani, da ne zmorejo nikakih prispevkov; zato naj tak fond trgovci sami vzdržujejo. Nadlegovanje vedno številnejših brezposelnih je postalo za pisarno združenja naravnost nezno, ker se morajo od vsakega prosilca pregledati dokumenti, če je res trgovskega stanu. Uprava je sklenila predlagati skupščini:

1. Podporni fond združenja naj služi edinole podpiranju obubožanih delavcev, zmožnih bivših trgovcev in njih vdov, podpore brezposelnim nameščencem se pa pri Združenju ukinejo ter je vsem trgovcem dano na prosto, da jih podpirajo sami po svoji prevdarnosti.

2. Predlaga se, da votira skupščina v

podporni fond letos Din 12.000 iz hišnega sklada.

O tem predlogu se je razvnela dolga debata, v kateri so govorili gg. Pinter, Mejovšek, Oslak, Klajnshek, Prešern, Šoštar, in drugi ter je bilo sklenjeno, da se bodo podpore delile še nadalje in sicer iz hišnega fonda.

Simon Novakova ustanova

Že opetovano se je na sejah uprave razpravljalo o usodi hiše v Slovenski ulici ter se je ugovarjalo, ali ne bi kazalo, da se hiša izprazni, temeljito popravi na stroške združenja in nato odda zasebnikom po običajnih najemninah. Na ta način bi se dobilo od bruto najemnine hiše 58.000 do 60.000 Din, od tega bi znašal čisti donos najmanj 32.000 Din. Iz tega dobička bi se potem mogli podpirati obubožani trgovci in vdove. Uprava je prišla na to misel, ker se boji, da bo v najkrajšem času toliko upravičencev na podporo iz Novakove ustanove, da jim ne bo mogoče ustreči z brezplačnim stanovanjem. In ker hiša ni tako zgrajena, da bi se dalo dodeliti vsakemu po eno sobo in kuhinjo, temveč so tamkaj po večini po dve, tri in štirisobna stanovanja ter bi bilo treba večjih adaptacij, da bi se hiša prilagodila našim potrebam, se more v najkrajšem času zgoditi, da bodo imeli nekateri upravičenci po več sob, drugi pa ničesar. Ker pa ustanova nima nikakega denarja, da bi dala tistim, ki ne bodo prišli do brezplačnega stanovanja, podpore, bo nastal nad vse krivičen položaj, ker se nehoti enemu ali drugemu, ki bo morda najbolj potreben, ne bo dalo pomagati, ker ne bo toliko stanovanj. Razen tega po bo moralo združenje, ker hiša nič ne nese, vedno znova plačevati za njo vse stroške. Ako pa bi bila hiša oddana v najem, bi se lahko stroški krili z najemnino, čisti dobiček pa razdeljeval v obliki mesečnih podpor. Na skupni seji uprave in kuratorija Novakove ustanove se je to razmotrivalo, ni pa prišlo do sporazuma, temveč se je sprejel posredovalni predlog, naj se sklepanje odloži za eno leto, da bi stvar natančneje preštudirala in bo praksa pokazala, kaj bi bilo bolje. Iz tega razloga uprava ni pripravila za skupščino nobenega konkretnega predloga.

Iz naših organizacij

Članom združenja trgovcev za sreze Celje, Gornjigrad in Šmarje pri Jelšah v Celju.

Uprava združenja naznanja svojim članom, da so sklepi skupščine z dne 30. marca t. l. na vpogled v prostorih urada združenja v Celju, Samostanska ulica 8/I. in sicer od 10. do 25. aprila t. l.

Po določilih § 22. pravil imajo v tem roku pravico do pritožbe zoper skupščinske sklepe samo člani, ki so prisostvovali skupščini in sicer po upravi na Zbornico za TOI, Ljubljana.

Predsednik Viktor Pilih I. r.

Denarstva

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu z dne 8. aprila so se izvršile od 31. marca te spremembe (vse v milijonih dinarjev):

Zlata in devizna podloga je narasla za 3,8 na 1.934,2 in sicer valute v tuji veljavi za 2,5 na 4,7 in devize za 1,3 na 168,05.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 2,1 in 12,5, dočim se je kovan denar v srebru in niklu zmanjšal za 26,6 na 168,5.

Skupna vsota posojil se je povečala za 4,2 na 2.353,6 in sicer se je eskont povečal za 5,1, lombard pa zmanjšal za 0,9.

Prejšnji predjumi državi so se povečali za 4,2 na 1.811,8, vrednosti fondov so ostale v glavnem neizpremenjene. Razne aktivne so se povečale za 1,9 na 52,2.

Obtok bankovev se je zmanjšal za 5,7 na 4.558, obveze na pokaz pa so narasle za 16,9 na 905,7 milijonov Din. Državne terjatve so manjše za 0,4, depoziti po tekočem računu pa so se povečali za 16,1 na 289,2, razni računi pa za 1,2 na 609,8. Obveze z rokom so manjše za 2,7 in znašajo 1.283,6, razne pasive pa so padle za 22,7 na 157,4 milijonov Din.

Skupno kritje bankovev je ostalo neizpremenjeno na 35-40%, samo zlato je padlo od 32,30 na 32,23%.

Že v 24 urah

barva, pleštra in keramično snaki obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloilika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

VALUTNA PREMIJA NARODNE BANKE IZENAČENA

Dosedaj je priznavala Narodna banka premijo za devize v višini 28-5% samo za države, s katerimi imamo klirinški obračun, dočim je veljala za druge devize premija 20 odstotkov. Ker so vsled tega odhajale devize na črno borzo, so gospodarski krogi zahtevali, da se premija izenači, posebno še, ker se je tečaj dinarja ustalil in je prenehala vsaka fluktuacija njegovega tečaja. Tej zahtevi je sedaj Narodna banka ustregla.

Obiščite avtomatični bulet D A J - D A M

Občni zbori

Premogokopna združba Belokrajina v Črnomlju ima redni zbor dne 22. IV. ob pol 11. v rudniški pisarni v Krmelju.

Šentjanski premogovnik And. Jakl d. d. v Krmelju ima V. redni občni zbor dne 22. aprila ob pol 12. v družbinah prostorih v Krmelju.

Salus d. d. ima XII. redni občni zbor v soboto dne 22. aprila ob 16. v družbeni pisarni v Ljubljani, Aleksandrova cesta. Delnice je treba založiti do 16. aprila.

Po svetu

Mednarodna trgovinska konferenca se prične dne 19. aprila v Rimu. Jugoslavijo bo zastopal na konferenci minister Ivan Mohorič.

Prvi pravoslavni škof je bil v nedeljo ustoličen z velikimi slovesnostmi v Zagrebu.

Trboveljska bo kljub povečanim dobavam znova reducirala okoli 500 nameščenecv, ker so njene zaloge tako narasle, da zadostujejo za več ko leto dni.

Francoska vlada je v posebni spomenici odgovorila na Mussolinijev predlog. Bistvo spomenice je v tem, da je po mnenju Francije mogoč pakt štirih velesil le kot sodelovanje velesil za udrditev miru in sicer samo v okviru Zveze narodov. Vse nevarne osti Mussolinijevega pakta so s tem odbite.

Pred splošno konferenco v Washingtonu se vrši posebna predkonferenca Francije, Anglije in Amerike, da se te tri države, kot edine res demokratične velesile dogovore za splošno konferenco. Mesto diktata štirih nastaja tako trikot demokracije.

Papen bo skušal v Rimu doseči, da se tudi katoliška cerkev v Nemčiji organizira v skladu nove nemške centralistične državne ureditve.

Tudi avstrijski kaneelar dr. Dollfuss je odletel v Rim. Njegovo potovanje komentirajo zelo različno. Nekateri govore, da bo skušal prepričati, da bi odobril Vatikan zvezo centroma s Hitlerjevo vlado, drugi pa trde, da bo Dollfuss okrepil rekvizijonistično fronto, ki jo kujejo v Rimu.

Prvi maj bo v Avstriji oficijalno proglašen kot delavski praznik, ker hoče s tem Dollfussova vlada prepričati, da bi socijalni demokrati priredili svoj običajen prvomajski pohod po Dunaju.

Stresemannova nemška ljudska stranka se bo razdružila in vstopila v Hitlerjevo stranko. Koncu Stresemannove politike je sledil tudi konec njegove stranke.

Avstrijska vlada izjavlja, da ne bo proglasila diktature, ki pa jo dejansko izvaja.

Heimwehrovske oddelke bo priključila avstrijska vlada policiji in vojski, da bo tako lažje razorožila republikanski Schutzbund.

Nemška vlada je prepovedala vsako zapoštev tujih sezonskih delavcev, s čimer bodo zelo prizadeti tudi naši Prekmurci.

Na intervencijo ameriškega delegata Normana Davisa je Hitler pristal na to, da se število židovskih odvetnikov v Berlinu poveča od 35 na 500.

Francoski socijalisti zahtevajo, da francoska vlada intervenira v Berlinu proti preganjanju Židov.

Za pruskega ministrskega predsednika je imenovan hitlerjevec Göring. V tolažbo Papenu izjavljajo hitlerjevci, da je Papen, ki je bil doslej državni komisar za Prusijo, določen za neke važne in posebne posle.

Vsi, ki so bili osumljeni umora Erzbergerja, so bili izpuščeni.

S posebnim zakonom so razveljavljena v Nemčiji vsa uradniška imenovanja od preobrata dalje. Vsi uradniki bodo na novo nastavljeni, da bodo mogli spraviti hitlerjevci svoje ljudi pod streho.

V bolgarski vojski se je posrečilo komunistom ustanoviti svoje celice. Tako poročajo vladni listi. Zdi se, da bodo te celice vzrok za razveljavljenje mandatov delavske stranke.

Nov morski prekop, ki veže Baltičsko morje z Belim morjem, so zgradili sovjeti v največji tajnosti. Prekop gre od Petrograda skozi Olješko in druga jezera.

Zemeljski plin, ki vhaia iz zemlje s pritiskom 38 atmosfer, so odkrili v Avstriji v vasi Oberlau v Gor. Avstriji v globini 250 metrov.

Veletrgovina

A. ŠARABON v Ljubljani

priporočila

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi razno vrstno

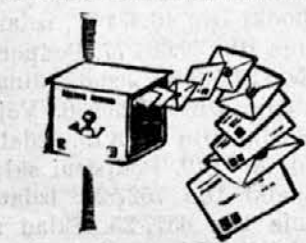
rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

DOBAVA — PRODAJA

Splošni oddelek Direkcije državnih železnice v Ljubljani sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave bencina, belih cunj, smirkovega platna, mila, vžgalic, svinčenih plomb, čopičev, ščetk, flanel za parkete, blaga za ribanje, kotenine, pralne sode, svetla, jeklenih oblacev in riževih omel. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

'KUVERTA' D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Karlovška c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Higienske instalacije

kleparstvo, krovstvo, strelovodi

Jakob Fligl dediči

Ljubljana

Telefon 33-53

Rimska cesta 2

Gregorčičeva ulica 5

Trgovci in industriji!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur